

Α. Κ. Πετρίδης
Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου

**Γενικές αρχές του Αναλυτικού
Προγράμματος ως προς τη
διδασκαλία της Αρχαίας
Γραμματείας από μετάφραση**

Λάρνακα-Αμμόχωστος 11 Νοεμβρίου 2010
Λευκωσία, 16 Νοεμβρίου 2010
Λεμεσός-Πάφος 18 Νοεμβρίου 2010

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Σε τι στοχεύει και σε τι ΔΕΝ στοχεύει η σημερινή συνάντηση; Τι έπεται;

Τι είναι και τι ΔΕΝ είναι ένα «Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών»;

Στόχος της σημερινής παρουσίας είναι:

- Να σας ενημερώσει σχετικά με τις βασικές αλλαγές και καινοτομίες που προτείνονται στο ΝΑΠΣ ως προς τη συγκρότηση της διδακτέας ύλης στο μάθημα της Αρχαίας Γραμματείας από μετάφραση ·
- Να σας εκθέσει τις βασικές ΑΡΧΕΣ, τις ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ και την ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ του ΝΑΠΣ σχετικά με την πτυχή αυτή του μαθήματος.

Τι σημαίνει «Αναλυτικό Πρόγραμμα»;

- Ένα Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών συγκεντρώνει τη βασική φιλοσοφία, τις παιδαγωγικές αρχές, την επιστημονική και διδακτική μεθοδολογία και τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα που στοχεύεται να προκύψουν από τη διδασκαλία ενός μαθήματος.
- Περιλαμβάνει επίσης εισηγήσεις σχετικά με την αξιολόγηση των μαθητών, την ανάπτυξη του εκπαιδευτικού υλικού, πιθανές διαρθρωτικές αλλαγές που είναι αναγκαίες είτε στο σχολικό κτήριο είτε στην αίθουσα διδασκαλίας είτε στο ευρύτερο εκπαιδευτικό σύστημα για την ορθή εφαρμογή των αρχών που το Αναλυτικό Πρόγραμμα εισηγείται.

Τι ΔΕΝ σημαίνει «Αναλυτικό Πρόγραμμα»;

- Το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών είναι το «ΣΥΝΤΑΓΜΑ» και όχι οι «Νόμοι» ενός μαθήματος.
- Στο Αναλυτικό Πρόγραμμα, λοιπόν, δεν πρέπει να αναμένει κανείς να εντοπίσει λεπτομέρειες σχετικά με τη διάρθρωση και την κατανομή της ύλης, τον προγραμματισμό και τον συντονισμό της διδασκαλίας ή ακόμη και την ακριβή φύση του εκπαιδευτικού υλικού που θα χρησιμοποιηθεί (ποια βιβλία, ποιες σελίδες κτλ).

Στόχος, λοιπόν, της σημερινής συνάντησης ΔΕΝ είναι:

- Να σας παράσχει πολύ συγκεκριμένες λεπτομέρειες για τον τρόπο με τον οποίο το ΝΑΠΣ θα υλοποιηθεί στη διδασκαλία.
- **Λεπτομέρειες για την υλοποίηση του ΝΑΠΣ θα λάβετε σε κατοπινό στάδιο από τους αρμόδιους λειτουργούς του Υπουργείου Παιδείας και την ειδική επιστημονική επιτροπή που θα λάβει τη σχετική εντολή.**

Τι έπεται;

- Όπως γνωρίζετε, το σημερινό σεμινάριο δεν είναι το μόνο που θα παρακολουθήσετε κατά τη διαδικασία αυτή της πρώτης επιμόρφωσής σας στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών. Έπονται άλλα δύο.
- Στη σημερινή συνάντηση θα περιοριστούμε σε γενικές και μάλλον θεωρητικές επισημάνσεις.
- **Στα σεμινάρια που θα ακολουθήσουν θα παρουσιαστεί και δειγματική φιλολογική ανάλυση αποσπάσματος που βρίσκεται ήδη (και θα παραμείνει) στη διδακτέα ύλη.** Μέσα από την παρουσίαση εκείνη ελπίζουμε να σας μεταδώσουμε κάτι από τη μεθοδολογία του νέου Προγράμματος.
- Δεν πρέπει όμως να ξεχνάτε ότι **λυδία λίθος του Νέου Προγράμματος Σπουδών είναι το καινούριο εκπαιδευτικό υλικό.** Χωρίς αυτό δεν μπορεί να υπάρξει πραγματική μεταρρύθμιση στο μάθημα της Αρχαίας Γραμματείας.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΣΤΟ ΝΕΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Τι αλλάζει εσωτερικά πλέον,
στον τρόπο πρωτίστως με
τον οποίο καλούμαστε να
ερμηνεύουμε τα κείμενα ως
φιλόλογοι

Στόχος μεγάλος αλλά όχι μεγαλεπήβολος

Φιλοδοξούμε μέσα από τη σχολική διδασκαλία να μεταλαμπαδευθούν στους μαθητές οι πιο πρόσφατες και προηγμένες κατακτήσεις της επιστημονικής έρευνας σχετικά με τα γραμματειακά είδη και τα συγκεκριμένα κείμενα που θα διδάσκονται.

Ο κριτικός λογοτεχνικός και πολιτισμικός γραμματισμός των μαθητών διαμέσου της αρχαίας λογοτεχνίας

- η κατανόηση δηλαδή ότι ο πολιτισμός, άρα και η **λογοτεχνία** ως επιμέρους έκφανση ενός πολιτισμού, δεν είναι έννοια φυσική και υπερβατική, αλλά **ιστορικά προσδιορισμένη**, προϊόν δηλαδή διαπραγμάτευσης μεταξύ διαφόρων ιστορικών παραγόντων (της γεωγραφίας, των κοινωνικών τάξεων, της συγκυρίας κτλ).
- ότι η λογοτεχνία δεν συνιστά απλή αντανάκλαση της περιρρέουσας ιδεολογίας, αλλά **πρωταγωνιστικό παράγοντα** στη δημόσια διαπραγμάτευση τόσο καίριων κοινωνικοπολιτικών εννοιών όσο η ταυτότητα, το φύλο, η πολιτική συμμετοχή και οι σχέσεις εξουσίας.

Να δούμε τα αρχαία κείμενα με «αρχαίο» μάτι

- να αποκαταστήσουμε δηλαδή τα προσληπτικά φίλτρα και τους ερμηνευτικούς κώδικες της εποχής που τα δημιούργησε, χωρίς ταυτόχρονα όμως να ξεχνάμε ότι εμείς ΔΕΝ είμαστε μέτοχοι αυτού του πολιτισμού, ότι ως ερμηνευτικά υποκείμενα «είμαστε στην απ' έξω». Είναι εντυπωσιακό πόσες παρεξηγήσεις μπορούν να προκληθούν, αν παραβλεφθεί αυτή η αυτονόητη σχεδόν προϋπόθεση, ότι το παρελθόν είναι επί της ουσίας «μια ξένη χώρα», όσο και αν φαίνεται εντυπωσιακά κοντινό σε μας, συνεπώς απαιτείται αυστηρή αυτοκριτική και αυτολογοκρισία πριν τη διατύπωση οποιωνδήποτε ερμηνευτικών προτάσεων.

Να καταστεί συνειδητή η ετερότητα του αρχαιοελληνικού παρελθόντος και της αρχαίας λογοτεχνίας ως συνθήκη επιστημονικής προσέγγισης των έργων χωρίς αναχρονιστικές παραμορφώσεις.

- Επιβάλλεται να ξεκινήσει κανείς από το παραπλανητικά οικείο, για να αντιληφθεί εν τέλει το ανοίκειο του αρχαίου πολιτισμού.
- Η ανάδειξη της ετερότητας του αρχαιοελληνικού παρελθόντος —όχι ως ιδεοληπτική άρνηση της σχέσης του με το παρόν, αλλά ως αναγνώριση των ιστορικών του ιδιαιτεροτήτων, ακόμη και αν αυτές δεν επιβεβαιώνουν πάντοτε το διαφωτιστικό μύθευμα για την αρχαία Ελλάδα ως «χώρα του φωτός»— όχι μόνο δεν μειώνει την ακτινοβολία του πολιτισμού που ίδρυσε τη σύγχρονη δυτική παράδοση, αλλά παραδόξως την αυξάνει.

**Η Αρχαιότητα
δεν διδάσκει·
εμείς
διδασκόμαστε
απ' αυτήν.**

- Επιβάλλεται να μεταβούμε επείγοντως από την παθητική στη μέση φωνή! Η άντληση διδαγμάτων από την αρχαιότητα συνιστά πράξη επιλογής, αφαίρεσης και σε μεγάλο βαθμό σχηματοποίησης και εξομάλυνσης.
- Τέτοιες μεταγνωστικές αναγωγές συνιστούν προέκταση, επεξεργασία και κυρίως οικειοποίηση του κειμένου.
- Η διαδικασία αυτή είναι καθ' όλα νόμιμη και θεμιτή. **Πρέπει όμως η πράξη της οικειοποίησης να είναι συνειδητή και κυρίως κριτική και ενεργητική**, ώστε η αρχαιότητα να μην προσεγγίζεται ούτε με φетиχισμό και αρχαιοπληξία ούτε όμως και με εθελότυφλο αναθεωρητισμό, αλλά να αναπτύσσεται στο μυαλό των μαθητών διαλεκτική σχέση με το υλικό που επεξεργάζονται.

ΤΙ ΑΛΛΑΖΕΙ ΛΟΙΠΟΝ;

Αλλαγές στη συγκρότηση της ύλης ανά
τάξη

Α' ΚΑΙ Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ: ΕΠΟΣ

Α' Γυμνασίου: ΕΠΟΣ	Ώρες 32
Εισαγωγή	2
<i>Οδύσσεια</i>	22
Παράλληλα κείμενα	6
Β' Γυμνασίου: ΕΠΟΣ	Ώρες 32
<i>Ιλιάδα</i>	24
Παράλληλα κείμενα	8

Α' ΚΑΙ Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ: ΕΠΟΣ

- ◉ Στις δύο πρώτες τάξεις του Γυμνασίου διατηρείται η διδασκαλία των ομηρικών επών.
Οι αλλαγές που θα γίνουν εδώ θα είναι εσωτερικές και θα αφορούν
- ◉ Τα μεγάλα έπη του Ομήρου όμως πλαισιώνονται πια από σειρά Παραλλήλων Κειμένων.
- ◉ Ως Παράλληλα Κείμενα ορίζονται αποσπάσματα από κείμενα σύγχρονα ή μεταγενέστερα των ομηρικών επών, τα οποία φωτίζουν με κάποιο τρόπο πτυχές του διδασκόμενου ομηρικού κειμένου και συντείνουν στη σφαιρικότερη και βαθύτερη κατανόησή του.

Τι εξυπηρετούν τα Παράλληλα Κείμενα;

- Τα Παράλληλα Κείμενα διασκεδάζουν τη ρομαντική εντύπωση της απομόνωσης των μεγαλοφυών αυτών δημιουργημάτων.
- Υποδεικνύουν στους μαθητές και τις μαθήτριες ότι τα έπη δεν μπορούν να γίνουν πλήρως κατανοητά έξω από το κειμενικό περιβάλλον που τα δημιούργησε ή που τα ίδια τα έπη ενέπνευσαν.
- **Π.χ. αλλιώς βλέπει κανείς την σκηνή της αναγνώρισης στο ψ της Οδύσσειας, αν την τοποθετήσει στο πλαίσιο παρόμοιων σκηνών αναγνώρισης από την τραγωδία και την κωμωδία. Και αυτή η «αναδρομική» διακειμενικότητα έχει τη σημασία της.**
- Τα Παράλληλα κείμενα, μεταξύ των άλλων λειτουργιών τους, αποδεικνύουν εμμέσως τη γραμματολογική και πολιτισμική σημασία των επών του Ομήρου· συνιστούν πρώτη μύηση των μαθητών στην ιστορία της αρχαίας ελληνικής λογοτεχνίας.

Πώς αξιοποιούμε τα Παράλληλα Κείμενα;

- Για τα Παράλληλα Κείμενα προβλέπεται διδακτικός χρόνος έξι (6) ωρών στην Α' και οκτώ (8) ωρών στη Β' Γυμνασίου.
- Το εκπαιδευτικό υλικό που θα παραχθεί θα εισηγείται τρόπους με τους οποίους τα ΠΚ θα μπορούν να αξιοποιηθούν στη διδασκαλία.
- Το Αναλυτικό Πρόγραμμα καταγράφει επίσης, τηλεγραφικά, ενδιαφέρουσες μεθόδους προσέγγισης. **Η παραδοσιακή μετωπική διδασκαλία, όσο και αν δεν είναι σκοπιμο να εγκαταλειφθεί παντελώς, πρέπει σίγουρα να πλαισιωθεί από δημιουργικότερα, κωνστροκτιβιστικά μοντέλα μάθησης.**
- Τελικά όμως πολλά εξαρτώνται από τη δημιουργική επίνοια του ίδιου του φιλολόγου.

Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ:

Κωμωδία & Σατιρικός Λόγος

Χριστιανική πεζογραφία και ποίηση

Γ' Γυμνασίου: ΚΩΜΩΔΙΑ - ΣΑΤΙΡΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ, ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΠΟΙΗΣΗ	Ώρες 45
Κωμωδία (Αριστοφάνης <i>Νεφέλαι</i>)	20
Σημωνίδης, <i>Ίαμβος κατά γυναικών</i>	2
Κλέαρχος Σολεύς, αποσπάσματα	3
Λουκιανός, <i>Νεκρικοί Διάλογοι</i>	10
Μ. Αθανάσιος, <i>Βίος Αντωνίου</i> (αποσπάσματα)	5
Ρωμανός ο Μελωδός	5

Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ:

Κωμωδία

- Στην Γ' Γυμνασίου εμφανίζονται είδη που εκ πρώτης όψεως προκαλούν αμηχανία: η Κωμωδία διδασκόταν και στο παρελθόν, αυτή τη φορά όμως τη θέλουμε να επανακάμψει χωρίς σεμνοτυφίες, όπως πραγματικά υπήρξε: ένας χυμώδης, οργιώδης κόσμος της σάρκας, πραγματική δοξολογία της ζωής, της ειρήνης και της γονιμότητας.

Γιατί οι Νεφέλες;

- Οι Νεφέλες προτείνονται διότι:
 - Πρόκειται για κωμωδία που εμφανίζει πολλά από τα τυπικά χαρακτηριστικά της Αρχαίας Κωμωδίας ως είδους, χωρίς όμως υπερβολές στην αισχρολογία κτλ.
 - Το βασικό της θέμα – η αντιπαράθεση «παλαιάς» και «νέας» παιδείας – είναι εσαεί επίκαιρο και αναμένεται να ερεθίσει τους μαθητές.
 - Η αφηγηματική της διάρθρωση εμφανίζει μεγαλύτερη συνοχή από ό,τι άλλες κωμωδίες του Αριστοφάνη· προσομοιάζει δηλαδή περισσότερο με «πλοκή».

Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ:

Σατιρικός Λόγος

- Ο **σατιρικός λόγος** εκπροσωπείται πια όχι μόνο από τον Λουκιανό, αλλά επίσης από τον Σημωνίδη τον Αμοργίνο και από τον «δικό μας» (;) Κλέαρχο.
- Ο **μεν Σημωνίδης προσφέρει μοναδική ευκαιρία για αποδομιστικές προσεγγίσεις της κοινωνικής κατασκευής που ονομάζεται φύλο**. Αν θα επιτευχθεί ο κεντρικός στόχος της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης για αποφυγή των αποκλεισμών, οι μαθητές επιβάλλεται να στοχαστούν πάνω στις πολιτισμικές απαρχές αυτών των αποκλεισμών.
- Ο **δε Κλέαρχος, γνωστός σήμερα μόνο στους ειδικούς, αποκαλύπτει τι διαμάντια μπορεί να κρύβονται στα αποσπασματικώς σωζόμενα κείμενα**.

Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ:

Έργα χριστιανικής γραμματείας

- Το ΑΠΣ γενικώς επιχειρεί αρκετά τέτοια ανοίγματα προς παραμελημένες όψεις της αρχαίας γραμματείας.
- Διά του λόγου το αληθές, πλάι στα προηγούμενα προκλητικά και «αιρετικά» κείμενα στέκονται, πάντα στην Γ' Γυμνασίου, έργα χριστιανικής γραμματείας, όπως ο Βίος Αντωνίου του Μεγάλου Αθανασίου και ο Ρωμανός ο Μελωδός —σαφής υπόμνηση ότι και στο Βυζάντιο υπήρχε λογοτεχνία και μάλιστα σπουδαιότατη.

Το κέρδος που αποκομίζουν οι μαθητές από την έκθεσή τους με έργα σπουδαία αλλά παραμελημένα, είναι τεράστιο:

- **Καταρρίπτεται σειρά άκρως τεχνητών και συχνά ανομολόγητων «ιεραρχήσεων»** ανάμεσα στα λογοτεχνικά είδη και τις φάσεις εξέλιξης της αρχαίας λογοτεχνίας, οι οποίες διαιώνιζαν προκαταλήψεις, που η σύγχρονη έρευνα όμως έχει προ πολλού υπερκεράσει.
- Γίνεται **αντιληπτή η «συμβατικότητα» της έννοιας του Κανόνα.**
- Καθίστανται ορατοί κάποιοι από τους **μηχανισμούς που οδήγησαν μέρος της Αρχαίας Γραμματείας στην απώλεια.**

Στο Γυμνάσιο, βέβαια, τέτοια μηνύματα θα σταλούν εμμέσως και πλαγίως. Αλλά **είναι βασικό οι μαθητές μας να συνειδητοποιήσουν ότι η «λογοτεχνία» δεν είναι υπερβατική έννοια**· ότι κείμενα που εμείς θεωρούμε συχνά πικρά και κατ'άτεχνα ή που μάθαμε να αποκλείουμε από την κατηγορία της μεγάλης λογοτεχνίας μπορούσαν να απολαμβάνονται εξίσου όσο η «υψηλή» ποίηση.

**Η σχέση Λογοτεχνίας και
Εξουσίας, Λογοτεχνίας και
Ηγεμονικής Κουλτούρας είναι
κεφαλαιώδες μέρος του «κριτικού
πολιτισμικού γραμματισμού» που
επιδιώκουμε διαμέσου της
λογοτεχνίας, αρχής γενομένης
και από το Γυμνάσιο.**

Α' ΛΥΚΕΙΟΥ: Τραγωδία

Α' Λυκείου: ΤΡΑΓΩΔΙΑ	Ώρες 30
Αριστοτέλης <i>Περί Ποιητικής</i>	5
Ευριπίδου <i>Εκάβη</i>	30

Α' ΛΥΚΕΙΟΥ: Τραγωδία

- Στο Λύκειο εισάγεται πια η Τραγωδία, όχι όμως στην αγαλματώδη, εξιδανικευμένη εκδοχή της, αλλά με έργο που αποτρέπει εν τη γενέσει τους πολλές από τις αλλοιώσεις που χαρακτηρίζουν την κοινή γνώμη περί τραγωδίας σήμερα.
- *Ακόμη και η σωζόμενη τραγωδία, όσο και αν ήταν και η ίδια προϊόν κανονικοποίησης, τουλάχιστον όσον αφορά στον Αισχύλο και τον Σοφοκλή, περιλαμβάνει πλευρές αθέατες και απροσδόκητες!*

Γιατί η *Εκάβη*;

- *Η Εκάβη είναι έργο χωρίς «ηθικοπλαστικούς» χαρακτήρες και μεταρσιωτικά ιδεολογήματα:* ακόμη και ο ηρωισμός της Πολυξένης, η εκούσια συμμετοχή της στην ανθρωποθυσία, καθίσταται προβληματικός στο πλαίσιο της όλης διαλεκτικής για τον ηρωικό κώδικα αξιών και τη θέση του στον σύγχρονο κόσμο.
- *Η Εκάβη είναι σκληρό, ανησυχητικό έργο. Σκληρή, ανησυχητική και ανατρεπτική όμως ήταν γενικώς η τραγωδία —και όχι μόνο του Ευριπίδη.*
- Η αρχαία Ελλάδα είχε χρώμα κι αυτό ήταν συχνά το άλικο και το καυτό του αίματος. Ακόμη και τα αγάλματα δεν ήταν τότε λευκά και ψυχρά, όπως σώζονται σήμερα! Αυτή, όμως, η μη ιδανική, η γνήσια τελικά πλευρά της αρχαίας Ελλάδος ενδεχομένως αποτελεί πλουσιότερη πηγή διδαγμάτων για τον σύγχρονο άνθρωπο από ό,τι οι από καθέδρας ωραιοποιήσεις.

Και η Ποιητική τι εξυπηρετεί;

Εξυπηρετεί τρεις σκοπούς:

- Αποτελεί **πρόγευση φιλοσοφικού λόγου**, με τον οποίο οι μαθητές θα έλθουν σε επαφή στη Β' Λυκείου.
- Εισάγει τους μαθητές **στον θεωρητικό προβληματισμό των Αρχαίων σχετικά με τα γραμματειακά είδη**, ο οποίος απετέλεσε τη βάση της σύγχρονης λογοτεχνικής θεωρίας.

Β' ΛΥΚΕΙΟΥ: Φιλοσοφικά κείμενα

Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ: Ρητορική

Β' Λυκείου: ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ (ΕΛΛΗΝΙΚΗ- ΛΑΤΙΝΙΚΗ)	Ώρες 32
Πλάτων, <i>Συμπόσιο</i> (αποσπάσματα: οι μύθοι)	10
Αριστοτέλης, <i>Πολιτικά</i> (αποσπάσματα)	10
Κικέρων, <i>De re publica</i> (αποσπάσματα)	12
Γ' Λυκείου: ΡΗΤΟΡΙΚΗ (ΕΛΛΗΝΙΚΗ- ΛΑΤΙΝΙΚΗ)	Ώρες 32
Δημοσθένης, <i>Φιλιππικοί Α'- Δ'</i>	20
Κικέρων, <i>In Catilinam</i>	12

Β' ΛΥΚΕΙΟΥ: Φιλοσοφικά κείμενα

Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ: Ρητορική

- Στη Β' και τη Γ' Λυκείου εισάγεται ουσιαστικά **η μεγαλύτερη καινοτομία** του νέου Αναλυτικού Προγράμματος, όσον αφορά στη διάρθρωση της ύλης.
- Στο στάδιο αυτό **τα διδασκόμενα ελληνικά λογοτεχνικά είδη (φιλοσοφία και ρητορική) αντιπαραβάλλονται με ομοειδή λατινικά κείμενα.**
- Εξ όσων γνωρίζουμε αυτό συμβαίνει για πρώτη φορά σε Κύπρο και Ελλάδα στο πλαίσιο του μαθήματος της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας.

Προς τι η αντιπαραβολή ελληνικών και λατινικών κειμένων;

- Και με αυτή της την επιλογή η επιστημονική επιτροπή υλοποιεί ευρύτερους στόχους τόσο του Αναλυτικού Προγράμματος όσο και της Εκπαιδευτικής Μεταρρύθμισης εν γένει.
- *«Η συνεξέταση ελληνικών και λατινικών κειμένων καταδεικνύει την οργανική σχέση του ελληνορωμαϊκού πολιτισμού, και συνδέει τον κλασικό ελληνικό κόσμο με τις εποχές που διαμεσολαμβάνουν έως και τη νεότερη εποχή»* (ΝΑΠΣ, σ. 24).

ΠΩΣ ΑΛΛΑΖΟΥΜΕ;

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΑΧΙΜΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

- **Ποικιλία** στις διδακτικές προσεγγίσεις
- **Πραγματική διαθεματική διδασκαλία**, με **συνεργατικό προγραμματισμό** μεταξύ των διαφόρων μαθημάτων και ιδιαίτερα μεταξύ του μαθήματος των Αρχαίων Ελληνικών και των καλλιτεχνικών και αθλητικών μαθημάτων.
- Ποικίλες προσεγγίσεις στην αξιολόγηση, πέραν του παραδοσιακού διαγωνίσματος.
- Συνεχής επιμόρφωση των φιλολόγων στις καινούριες τάσεις της έρευνας με σεμινάρια του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.
- **ΝΕΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ!**